

## КОРОТКА ІСТОРІЯ ПАСХИ

Зі Святого письма черпаємо відомості про старозавітнє святкування Пасхи. Слово «пасха» пішло від єврейського – «песах», що у перекладі означає – «перехід».

Понад чотириста років ізраїльський народ страждав від єгипетської неволі. Господь промовив до Мойсея на горі Хорив, через палаючий кущ і поклав на нього місію вивести свій народ з неволі.

Мойсей пішов до фараона і повідомив його про Божу волю, однак, той відмовився відпустити ізраїльтян. За непослух Господь покарав єгипетського володаря десятьма небесними карами, остання з яких – смерть первістків. Наказав Бог євреям зробити позначки на одвірках своїх будинків кров'ю однорічного ягняти. Від дому до дому ангел смерті і забирав життя кожного первістка, оминаюч позначені єврейські будинки.

Втративши первородного сина, фараон в ту ж ніч відпустив ізраїльтян. На чолі з Мойсеєм, вони пішли до обіцяної землі. Це було число - 14 Ніссана (першого весняного місяця). Вихід з Єгипту був дуже швидкий – часу на приготування їжі не було – ізраїльтяни їли мацу та жертвне ягня. З того часу маца стала символічною стравою, що символізувала чистоту і вихід з рабства. Не лише рабства фізичного, а й рабства від гріха й нечистоти.

Відтоді 14 Ніссана в єврейських домах в особливий спосіб згадують вихід з єгипетської неволі. Пасхальні страви на єврейських столах це: прісний хліб або маца, гірка зелень (символ гіркоти рабства), та хорест (суміш яблук, горіхів, фініків та вина). Баранину в цей день не їдять, як спогад про жертвне пасхальне ягня в Єрусалимському храмі. Святкування Пасхи триває сім днів.

У християн Пасха також символізує перехід, але вже перехід Христа від життя до смерті і від смерті до життя. У ранніх християн Пасха має два аспекти: це день оплакування страстей Христа та радість від його воскресіння. Через різні акценти Пасхи у в християнстві почалася серйозна дискусія. Більшість християн почали святкувати радісну Пасху в першу неділю після 14 Ніссана, а «кватродециманами» (ті, хто святкував Пасху 14 Ніссана) все ж святкувала Пасх з євреями. Врешті-решт у 325 р. Нікейський Собор постановив, що християни святкуватимуть Пасху в першу неділю після повні місяця, яке настає після 14 Ніссана.

Згодом у IV-V ст. виникають: «світлий тиждень» та «страсний тиждень». Таким чином, святкування Пасхи триває не один день, а цілий тиждень – «світлий тиждень». В той же час піст замість одного дня продовжується на весь «страсний» тиждень і відзначається надзвичайною строгістю. У «світлий» тиждень християни не працювали, а відвідували Церкву. Цісар Теодосій Великий (†395) заборонив у пасхальному часі публічні заходи, а Цісар Теодосій Молодший (†450) встановив заборону на показ театральних та циркових вистав. В той же час в Єрусалимі, як і сьогодні в Східній Церкві, більш урочистими були перші три дні Пасхи.

Шостий Вселенський Собор (691р.) постановив: «Від святого дня Воскресення Христа нашого Бога до нової неділі(тобто до Томиної неділі)вірні повинні цілий тиждень безнастанно перебувати у святих церквах, у псалмах, і співах, і піснях духовних, радіти й торжествувати в Христі, уважно слухати читання Святого Письма та брати участь у святих Тайнах, бо таким способом разом з Христом воскреснемо й разом прославимся. Тому в цих днях не можна влаштовувати ні кінських перегонів, ані інших публічних видовищ» (Правило 66).

Отже, свято Пасхи є найдавнішим та протягом перебігу історії мало різні значення. Однак, сьогодні ми, християни, святкуємо День Воскресення Христового – день у якому небо і земля торжествують.

о.Роман Малиновський